

O UNIVERZALNOSTI ZDRUŽENIH NARODOV

Modere očee ne požene sina ki je razbil šipo

Če je lahko član ZN kaka neznatna državica, zakaj bi ne bila tudi Kitajska
Poleg tega imamo dve Nemčiji, dve Koreji, dva Vietnamu - Grobe napake ZDA

Zelo razširjena je teza, da so Združeni narodi ogledalo odnosov, ki vladajo med državami, prvenstveno med velikimi silami. Po tem mnenju se tisto, kar se dogaja v odnosih med raznimi metropolami, odraža tudi v stekleni palači v New Yorku. V skladu s tem so zasedanja te organizacije ali njenih organov le zaključna bilanca tistega, kar se je od enega do drugega datuma zgodilo na raznih področjih sveta.

Če je prišlo do slabih pojavov, bodo ZN to registrirali, če pa je prišlo do nečesa dobrega, se bo tudi to v ZN zabeležilo. Združeni narodi so torej veliki registarator za vestno urejeno kartoteko, ki bo po znejšim zgodovinarjem dala popoln vpogled v svetovno politiko naših dni.

Da je v tej tezi nekaj resnice, je gotovo, vendar je v tej tezi tudi nekaj, kar ne ustreza resnici. Naštevaje bi nam potrdilo tako prvo kot drugo trditve. Leta 1944 je politika neuvrščenih zabeležila veliko ofenzivo, toda 19. zasedanje generalne skupščine ZN je propadlo; v letu 1965 je prevladovala vojna v Vietnamu, Združeni narodi pa so zabeležili stabilizacijo. Skratka, teza vedno ne ustreza dejanskemu stanju.

Njej primanjkuje element subjektivne ustvarjalnosti prav v sami notranjosti Združenih narodov. Svetovna organizacija je subjekt, ki je sposoben ali ki bi moral biti sposoben vplivati na ustvarjanje mednarodne politike, na usmerjanje akcij glede enega ali drugega dogajanja na svetu.

Moralno politični dejavnik v svetovni politiki ni romantična, kot bi se marsikje hotelo prikazati. Ta pojav zelo pogosto prerašča v materialno silo: v današnji dobi je družbena zavest pojav z določeno težo, ki se na grafikonu vedno bolj vpenja. Protikolonialni uspehi, junaki odpor vietnamskega ljudstva ali vedno širše uveljavljanje načel politike neangažiranih to vedno bolj dokazujejo.

Z druge strani rušilna konkretizacija dejanske moči ni niti v bistvu stvari, kot ni bistvena za človeka. Siti lev mirno leži v hladni akacije in ne odhaja na lov na srne. Če se sili Američan loti osvajanja Vietnamu, to še ni dokaz, da je to nujna zahteva prirode. Imperfalizem je torej danes tudi deformacija človeškega duha in — prav v zvezi z obstojem družbeno zavestjo — napad na človeško dostojanstvo.

Vsa ta dejstva nas navajajo k sklepu, da mora obstajati določen forum, kjer se bo pozitivnim težnjam omogočilo, da moralno in politično vplivajo na razvoj odnosov na svetu, da razkrižajo nenormalne pojave, da izolirajo vse, kar je negativnega, da razpršijo zablode, ki popravljajo predsedke. Pomembno je to težko doseči, s skupnimi močmi je to lažje in bolj normalno.

Da bi se zagotovil učinek takšnih akcij, je potrebno, da se zberejo vsi. V naši dobi, ko so se tako vsemu, kar je dobrega, kot vsemu, kar je slabega zmanjšale razdalje na vseh točkah naše zemeljske oble; v naši dobi, ki je skrbila pojem, kaj je daleč in kaj blizu, so vsi nujno zainteresirani za vse. Odvne bombe, ki padajo blizu Hanoja, «strese» stekla tudi v Bruslju, v Kairu in Buenos Airesu. Mir je nedeljen in je dolžnost vseh, da ga gradijo.

To pa zahteva demokratizacijo svetovne organizacije. Toda demokratizacija v naši dobi ni le pravica nekoga, da vse, kar misli, pač pa tudi dolžnost, da to stori. Pa tudi da to pove v obraz tistemu, ki ga kritizira ali na katerega je treba vplivati. Odsotni niso in ne morejo biti niti subjekt niti objekt. Niti jih in ker jih ni ne morejo niti govoriti niti slišati.

Če velja torej splošna ugotovitev, da Združenim narodom doslej ni uspelo v njihovi osnovni nalogi, če jim ni uspelo zagotoviti svetovnega mira, razloga za to ne smemo iskati le v preprih med velikimi, pač pa moramo se prej iskati razlog v ozko organizaciji; v praktičnem zanimanju v zvezi sprejetega načela — univerzalnosti.

ZDA zato nosijo zgodovinsko odgovornost, ker so sistematično storile vse — od nepredanega stališča, od sprotnega, do grobeza prikrita — svoje prijatelje — da bi preprečile navzočnost LR Kitajske v Združenih narodih. Rezultat tega je porazen: Kitajske je danes — v precejšnji meri tudi zaradi takšnega stališča do nje — postala eden največjih problemov tudi istih, ki težijo k utrditvi svetovnega mira.

In to tem bolj, ker v tem trenutku prav zmanjšanje prostov, ki gravitira na področje kitajskih interesov, če je edina razumna možnost za rešitev vietnamskega konflikta sporazum ob zeleni mizi na temenju nevtiralizacije tega področja in potekanjem tudi mednarodnega javnosti, ki bi ga glede tega morala nuditi ostalim delom tudi Kitajske, potem je nujno, da se popravi napaka, ki jo ZDA že dolgo let tako vztrajno navajajo, in sicer da se prizna kitajski status članic Združenih narodov.

Obstoj revalsističnih teženj in niti najmanjše prikrivanje militarnih ambicij, ki se v današnji dobi tako rade spogledujejo z je-drskim orožjem — je značilna praksa Zahodne Nemčije. Zakaj bi se tej državi ne dala prilžnost, da — ob prevzemu odgovornosti, ki je sedaj nima — enakopravno z drugimi sodeluje pri ustvarjanju mira. Zakaj bi se ji ne odprla vrata v Združene narode in se ji s tem nudilo zaupanje, kar ni tako

V petek zvečer v Kulturnem domu gostuje beograjski «Atelje 212»

Ružica Sokić in Miodrag Petrović-Kalja v «Prasitjem diru», s katerim bo beograjski «Atelje 212» gostoval v petek v Kulturnem domu

NEKAJ VTISOV S POTOVANJA PO AZIJSKI CELINI

Da bi mogli razumeti današnji Pakistan

Priradni prirastek je v Pakistanu izreden. Otok je povsod velik

Z velikim zanimanjem sem se pripravljala na potovanje v Pakistan. Vedela sem, da je država nova, ustanovljena leta 1947, ko so se muslimani odcepili od Indije, da ima dolgo zgodovino. Pristali smo sprva v Karadži, ki je največje mesto Pakistana, in od tam je letalo preletelo se približno 1.800 km indijskega ozemlja, ki popolnoma loči vzhodni in zahodni del države, in prispeli smo v Dako, prestolnico Vzhodnega Pakistana.

Ljudje so bili ljubezni, ustrežljivi, letala pa najmodernejša. Nenadoma si v mestu in se spozneva, dvosedežna prevozna sredstva v glavnem na motorni pogon, vmes vidiš džipe, angleške, ameriške, japonske in italijanske avtomobile, in seveda krave, ovce in mnogo psov. Vse se blešči v obilni luči, vse žari v živih barvah: hiše, mošeje, raznobarni sariji, rikše, vse poslikano z ljudsko ornamentiko. Ti ljudje imajo smisel za barve! Ko za trenutek postojiš, te obkroži gruča beravcev, pohabljenih in sestradanih otrok. Smilijo se ti, a ko daš maloščino enemu, dvema, je nena-doma okoli tebe dvajset, petdeset prosečih rok.

Pravijo, da so na Orientu še revnejše dežele, da je n.p.r. v Indiji lakota še hujša. Pakistan, posebno Vzhodni, ima ogromno plodno zemljo. Reki Bramaputra in Ganges ter njuni obsejni delti nudita zemlji ogromno vode, le škoda, da posebno v vzhodnem delu kanalizacije skorajda ni, tako je zemlja osem mesecev (ko ne dežuje) suha in opuščena, a poleti, v dobi monsunov, se ne morejo ubraniti poplav. Monsuni, ki trajajo od junija do septembra, obilno namočijo zemljo in če gre vse prav, je letina tudi trojna, a ko ne dežuje ob pravem času, kakor se je zgodilo na primer letos, preti deželi lakota. Prebivalstva je ogromno, okoli sto milijonov, to je 922 prebivalcev na kvadratno miljo (ena miljo meri 1608 m, tako da je Pakistan ena najgostejše naseljenih dežel sveta. Zdi se, da bo precej časa tako, ker je letni prirastek prebivalstva ogromen, saj ima večina družin od 5 do 10 otrok. Oblasti ujavajo kontrolno rojstvo, a do sedaj so bili uspehi zelo skromni. Navade, prepovedi, tradicija pa se tako kmalu ne spremenijo.

Polagoma, skorajda neopazno, se tu poraja nov svet, novi ljudje. Grade se nove ceste, nove tovarne, ladjedelnice in šole. Doslej je le 15,3 odst. prebivalcev pismenih, šolanih ljudi primanjkuje, tako prihajajo sem strokovnjaki z zahoda, ki prinašajo s seboj svojo kulturo in angleški jezik, ki je bil doslej tudi uradni jezik. Mladim, posebno študentom, to ni všeč. Letos so oklicali več protestnih manifestacij in stavk in zahtevali uvedbo domačega jezika, bengolščine ter odpravo angleščine in odhod tujih strokovnjakov. Medtem se bengolska slovica šele sestavlja, snujejo se nove besede, ki naj ustrežajo novim pojmom in predmetom, a vse to napreduje počasi. Manjka izkušenj in tudi sam ritem dela je popolnoma drugačen kakor v Evropi; s temperaturo, ki devet mesecev v letu sega od 30 do 45 stop. C, in ob

se moramo vrniti v staro zgodovino

Letina je odvisna od monsuna

Izreden prirodni prirastek - Kaj ugotavljajo arheologi - Velika literarna zapuščina - Verstvo

veliki vlagi, ljudje delajo počasi, naporno in tudi lenobno.

Ta dežela s starodavno kulturo je v resnici mlada dežela, ki si postavlja svoj dom znova. Dolga doba angleške nadvlade je prekinila sili z lastno kulturno tradicijo. Arheologi odkrivajo starodavne spomenike in zgodovinarji kritično precejujejo zgodovino svojega ljudstva. Zgodovina Pakistana je dejansko zgodovina Indije, to se pravi, zgodovina širitja dveh verstev in raznih plemen, ki so vidrali v Indijo s severa. Da bi mogli razumeti življenje sedanjega Pakistana, je nujno potrebo, da vsaj na kratko pregledamo značilne momente razvoja Indije, ki je še do pred nedavnim obsegala tudi Pakistan.

Arheologi so odkrili v dolini Hindusa ostanke starodavne civilizacije od 4.000 do 2.500 let pr. Kr. Odkrili so obstoj mesta s cestami in večnadstropnimi hišami iz opeke, obstoj močne državne organizacije, uporabo dragocenih orokrovov iz kovine, rabo bombaža, katerega so tkali 2.000 let prej, preden je Zahod sploh zvedel zanj. Imeli so svojo pisavo, ki pa še ni objasnjena. Ni poznan vzrok nenadnega propada te civilizacije okoli leta 2.500 pr. Kr. Indijski zgodovinarji trdijo, da obstaja tesna povezava med antično kulturo iz doline Hindusa in hinduizmom, kakor tudi kontinuiteta med bogovi starih plemen in hindujsko boginjo šivo, polno elementarne energije in ritmične moči.

Ko so okoli leta 2.000 pr. Kr. vdrl v Indijo iz srednje Azije nomadi Arjci, so naleteli predvsem na Dravide, katere so opisali kot ljudi nizke postave, temnopolne in jih smatrali za sužnje. Verjetno so imeli Dravidi višjo stopnjo civilizacije in so Arjci mnogokaj povzeli od njih, dokler se ob kulture nista stili v eno. Ohranila se je ogromna literarna zapuščina velike vrednosti, ki nam tudi živo podoba tedanjšega življenja. Navadno se ta zapuščina razporeja v štiri «Vedas» (Učenosti). V najstarejši naleščimo na himne na lovljenju bogovom, na prošnje za dolgo življenje, dober lov ali zmago v vojni. V njih je mnogo razmišljanja o tajnostih življenja. Tam naleščimo tudi na elementarizma, ki je tako po-memben za indijsko kulturo. Zna-ni pesnik Robin-drath Tagore je opisal «Vedas» kot «pesniške te-stament kolektivne ljudske reak-cije na bojazan in tajnostnost življenja». Iz epške dobe vlade Arjcev (od 1.000 do 500 let pr. Kr.) obstajajo, tudi zbrane v «Vedas», prekrasne epске pesnitve, ki so se prepevale ob praznikih, v svetihših in pri porokah, pre-hajale iz roda v rod in postale del vsakdanjega indijskega življenja. V svetihših so bili podobenstvi junaki iz teh epov, slike po stenah hiš so govorile o do-godkih iz teh.

Da bi Arjci onemogočili mešanje z Dravidi in ohranili čisto raso, so sčasoma ustvarili kompliciran sistem kast, ki se je v četrtem stoletju pr. Kr. dokončno izkristaliziral v štiri tradicionalne kaste: v brahmine, duhovnike — to je bila intelektualna dedna aristokracija, ki je vodila mišljenje v Indiji —, v kshatrijs — vo-jake, v vaisyas — kmetje in trgov-cje ter v sudras ali sužnje. Kar bi bilo pod to lestvico, so tar-bili nedotakljivi, ki niso imeli no-benih pravic.

Koroška 1966

Širši pliberški okoliš je mogoč šteti za tisti se deviški kmetič kosček koroške zemlje, ki ga je tudi v poletnih mesecih turistična izvajala komaj začela. Kolikor izvzamemo novo podjunsko železnico, ni bilo ted v vseh letih po zadnji vojni storjena v gospodarskem oziru kaj pomembnejšega, daljnosežnejšega, kar bi bilo moglo vsaj delno primerjati s splošnim, zlasti industrijskim razvojem in drugih delih sedanje avstrijske republike. Z godovi presekanje gmaje in polja so še v glavnem ohranila tisti nekoličan romantični nadih, kakršnega srečamo na Gasparjevih podobah iz kmečkega življenja. Med take, od sodobnega utripa precej odmaknjene vasice, sodi tu Šteben, kjer se vsaj na zunaj ne desetletja ni nič spremenilo. Konje so sicer spodrinili traktorji, drugače pa vsakdanje življenje teče po starih kolesnicah. Ne maram sicer apodiktčnih preseznikov, a me je vendarle stisnilo v grlo, ko sem razbiral nagrobne napise za obzidjem štebanske farne cerkve. Le malo je bilo še koroških slovenskih Mojc, Katrc, Met, Ožbejev, Gasperjev, Jozelov, Než, Mih; iz orumenelih in novjših slik so vame zrl Juhanni, Josefi, Franz, Katherine. Kako iznenada in nagla sprememba: pokopalnice je tik ob cerkvi, v kateri je še vse — od podpisov na posameznih podobah, prth in ostalega slovensko, in to v lepi, čisti materinščini. Pač značilen koroški paradoks, verodostojna priča svojevrstne manjšinske tipike in splošnega ozračja posebej, če upoštevamo, da so med rednim popisom prebivalstva 1. junija 1951 med 1334 prebivalci občine Globasnica, kamor poleg osmih vasi sodi tudi Šteben, našli le 147 zgolj nemško govorečih občanov (Ergebnisse der Volkszählung vom 1. Juni 1951 nach Gemeinden, Kärnten, Bearbeitet und herausgegeben vom Österreichischen statistischen Zentralamt, Volkszählungsergebnisse 1951, Heft 4, Wien 1952). Tudi vindiški kompleks tod ni pogoltni korenin, to vse pa je ostalo docela nespremenjeno tudi med zadnjim popisom 31. marca 1961.

Vendarle so mnogi izmed tistih, ki so v to, vsaj za veljavne evropske pojme težko s čim primerljivo statistiko (operirali so kar z desetimi jezikovnimi kategorijami — deutsch, deutsch-slovenisch, deutsch-windisch, slovenisch, slovenisch-deutsch, windisch, windisch-deutsch, windisch-slovenisch, slovenisch-windisch, sonstige, unbekannt) vseno pogumno vpisali edino Prešernov jezik (in prav v globašniški občini je bilo teh več kot kjer koli drugje na Koroškem), zabeleženi po smrti nemško. Pečat te čudne, razkrajajoče dvojnosti teži torej koroškega slovenskega človeka še prek groba. Kako si je sicer moglo drugače stvarneje razložiti, da se je prav v tej občini k slovenski jezikovni skupnosti (v raznih statističnih kombinacijah) priglasi skupaj več kot osem desetlin vsega prebivalstva, medtem ko so omenjeni napisi ravno v obrnjenem sorazmerju. Če bi poskušali napraviti psihološki test, prdreti v notranjo, mentalno strukturo teh pojavov, si ni težko zamisliti, koliko moralnih, intimnih stisk, kriz vesti so morali ti ljudje premagati v vsakdanjem življenju, spriča nenehne zgoče nervozne razpetosti med domačim, v širšem pomenu te besede, in tistim, ki jih je kot plaz zasipal od zunaj. In če k temu dodamo še najbolj raznotere odtene manjvrstnostnega razpoloženja, ki ima vrhu drugega korenine še posebej v številnih vidikih gospodarske in socialne odvisnosti, smo vsaj približno začrtali diagram notranje razknanosti sodobnega koroškega slovenskega človeka, pripadnika «boječega ljudstva» kakor ga je krstil pisoci izobražence iz mlajše slovenske generacije.

Sicer pa temu «boječemu človeku» nemški zagrizenci, vsa ta nacistično črnožlta, hajmatskinstvska, sidmarkovska in podobno bundovska, bojevniška družina že desetletja dopoveduje, da je njegovo tako razločno, nežno slovensko narečje le «govorica hlapcev in dekel» in ni čudno, če je vse to marksistatremu, še posebno manj po-učnemu, vendarle vcepilo dvom, nejasnost tudi o stvari, ki je slehernemu moralno trdnemu človeku (seveda če živi v strpnih, normalnih razmerah) vsaj v evropskih razsežnostih edinstvena, nedotakljiva vrednota. Ponovil bom le že izrečene misli, če pristavim, da jezik oblikuje, kliče «dušo naroda», oplaja, hlajtni, utrjuje vse disto, kar ponavadi skupno imenujemo narodni ponos, zavestnost. Na Koroškem pa imamo zraven tega opravka še s prav posebno zvrstjo dvo-jezičnosti. Da načelno ne bi bilo pomote: spremljavajo, človeško opravičljiva je le dejansko dvostranska (podatki J. J.) dvojezičnost, ki enako vsebinsko velja tudi in povsem za tako imenovani večinski narod. Takšna, stvarna demokratična aplikacija tega načela lahko kvalitativno prispeva k trajnejšemu razširjanju zaledja za dobrohotno, brez prikritih zadnjih namenov (!) sožitje na narodnostno izpre-petenih področjih, ne da bi bila pri tem okrnjena narodna samo-bitnost kogar koli. Žal, pa gre danes na Koroškem ne glede na bridke preizkušnje minulega desetletja za precej drugače zamišljeni bi-lingvizem. V primerjavi z K. u. K. utrkativstno shemo, za katero je bila materinščina v prvih dveh osnovnošolskih letih pomožni jezikovni pripomoček, je «Uredba o novem oblikovanju dvojezičnih ljudskih sol na južnem ozemlju Koroške» 3. oktobra 1945 vendarle prisodila slovensčini stopnjo «enakopravnega deželnega jezika», čeprav je imel tudi pošel domovinski pravico le v prvih treh razredih, pozneje pa se je spremenil v enega izmed obveznih predmetov do konca osnovnošolskega izobraževanja. Toda poleg teritorialne predpreloženosti dvo-jezičnega olmočja (ta šolski sistem je zajemal 64 narodnostno mešanih koroških občin) je za te naše reminiscence zanimivo, da je ta dvoje-zičnost kljub skromnemu, omejenemu vsebinskemu obsegu veljala za vse šolobvezne otroke.

Globlja vrednost tega noveliranja iz leta 1945 ni bila namreč le v delni modernizaciji in demokratizaciji utrkativstva, ampak tudi, če se tako izrazim, v novi perspektivi te zamisli, kolikor je seveda iskreno sprejemajo. Po vseh krizipitih slovenskega koroškega človeka od cesarsko-kraljevskega hlapčevstva do nacističnega izgnan-stva v polpretekletni razdobju (meja na Karavankah je tudi po zadnji vojni ostala nespremenjena) bi lahko nadaljnje razvijanje tako zamišljenih komponent dvojezičnosti postopno obklovali čisto drugače (za-čeli bi na novo), zdrave relacije med obema narodoma, skladno z novimi vrednotami, obogatimi moralnimi postulatami o pravicah človeka in enakopravnosti, ki so se v sodobnem svetu (OZN) uveljavili po vojaškem in političnem porazu nacizma.

Če se vrnemo na jezikovno področje: dvojezičnost naj bi tudi nemškimi Korošcem pomagala bolj razumeti svoje slovenske soderž-ijane. Sicer pa so v podobnem smislu razlagati takrat sistem iz leta 1945 tudi avstrijski pristojni krogi, saj je sam zunanji minister K. Gruber (na sestanku namestnikov zunanjih ministrov 28. aprila 1948) štel za umestno apostrofirati kot pozitivno «dolžnost nemško govorečega prebivalstva, da se učijo slovensčine».

Dr. JANKO JERI

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

G. Grubissa
v Rossonijevi

V Rossonijevi galeriji nis je to po Guglielmo Grubissa presentel z izredno emotno razstavo ali. Sko-ro vse slike namreč predstavljajo morja in nabrežja v nairazičnejših urah dneva in letnih časov. Prevaljuje pa na morju viharne vreme, ki dopušča slikarju, da se razviti s sproščeni potezami ob-lakov in ob čeri butajočih valov.

Obojna vrsta na pannonih obe-šnih slik pa se tu p. p. tam preki-nja s kako sončno pokrajino, kar še bolj stopnjuje nastrojevanje mor-skih neviht sosednih obli. Po vsem, kar smo videli na Grubissovih razstavah poslednjega desetletja, moramo priznati, da se umetnik, ki se je do tega pozpezel le z ve-liko ukazelnostjo, ne izgublja na brezhih njihovi poti, ki vodijo iz izrazito naravnih zveste oblikovni-sti. Nasprotno, Grubissa se stalno prenavlja in umetniško napreduje na vedno višjo umetniško raven.

Res pa je, da si pri tem ne dela nikakršnega pregleda z iskanjem ne-kega novega, niti po načinu sli-kanja niti vsebinsko. Podaja pač pri-rodo, kot jo občuti. Sedaj mor-je, kot ga doživlja, vendar pa s pr-giščem prijetne romantike. Ta je v grozečih oblikah neba, v raz-ritih skalah in cereh, v jadrih raz-zapetih jadr, ki se kot galebi bo-je na razburkanih valovih, ali pa se tibo zbližuje v noči pri-ka-juč obilni lov. So to torej po-dobe za vsakogar, ki ljubi morje.

Kdor je bil zjem nidei Grubissaone pokrajine in čvrtje žar-eh barv, ga tu morda kot ne spo-za. Našel pa ga bo gotovo v vmesnih oljih z lagunami okrog Gradeča in vodnimi prekopu fur-lanski polji, kjer se nebi modro-ercali v motno zeleni vodi in še v dveh pomladnih razgledih okrog Bazovice, polnim sonca in rosnega zelenja. Tistim, ki so redno sle-di-li ustvarjanju tega slikarja iz Pulje, ki se je udomačil pri nas, se vsekar razkriva nakazovanje usmeritve Grubissovega pokraj-narstva v zahtevnejše naloge, ki se kaže že v povsodnih mernih ol-jih večji razgibanosti obdelane vse-bine.

MILKO BAMBIC

A. Novak
v piranski

Da bi dopolnila svoj pestri pro-gram letošnjih prireditel, je mest-na galerija v Piranu tokrat po-stavila s sodelovanju še domače karikatriste. Od treh predvide-nih, ki naj bi svoje izdelke pri-kažali v razpoložljivem času od 12. do 20. oktobra, dejansko na-stopa le eden, ki pa je s svojimi 67 risbami popoln kar obe raz-stavni dvorani. Je to Andrej No-vak.

Andrej Novak je po končanem študiju umetnostne obrti nastopil službo grafik pri RTV Ljubljana. Kmalu je odkril svoje sposobnos-ti v karikaturi, ki pa jevoja za približno osem let. Njegove ka-rikature zasiedujejo v obzorniku ljubljanske TV, v Ljubljanskem dnevniku in Delavski enotnosti, kjer je stalen sodelavec.

V Piranu zdaj prikazuje strnjn ciklus dela poslednjega leta, kar je sicer bilo že objavljeno v dne-vnem tisku ali na televiziji pa na-velik temu še ni izgubilo določene aktualnosti glede na njegovo ostro opazkanje sodobnega dopajanja.

Nedvomno je karikatura poseb-na vrst uporabljajoče umetnos-ti. Poleg odnosa izrazne tehnike za-hteva bistrega duha, precejšnjo razgledanost, pa še krepko pri-prilžnost brezkompromisnega prikazovanja tega, kar mu leži na duši.

Njegova umetnost se izogiba mi-nucioznemu risanju, za katero lah-ko najdemo klasičen primer pri pokojnem Hinku Smrekarju. Niti ne sledi individualnemu poantira-nju posameznih karikiranih ose-bnost, ki predpostavljata intuitivno prenašanje karakterističnih potez v pcečane smešne oblike, mor-voč zajema v gospodarski in no-tranjepolitični tematiki splošno problematiko, ki jo simbolizira v poenostavljenimi človeškimi liki in nakazanimi predmetnimi objekti v posebnem, za vsak primer logično sestavljenem komponiranju. To je vprav tisto, kar največkrat naj-de-mo v sodobni mednarodni kari-katuri. Na gledalca deluje idejno in prognostično, v čemer sta ne-na pravna vrednost in pomen za sodobno družbo.

A. L.

Radio Trst

TOREK, 18. OKTOBRA 1966

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila; 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Povepke treh rodov; 12.00 Iz slovenske folklore; 12.30 Za vsakega nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Glasovski do Ruso-Safred; 17.20 Glasba za vaš transistorski; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Violini; 18.45 Peripich; 18.55 Za vedro razpolo-ženje; 19.15 Glasba za vas — quiz oddaja; 19.35 Zvoki, ugašeni na temo; 20.00 Sport; 20.35 H. Purcell; «Didona in Eneja», opera; v odmoru: Opera, avtor in nje-gova doba; 21.55 Motiv, ki vam uga-ja; 22.30 R. Strauss: Till Eulenspiegel, simfonična pesnitev; 22.45 Crni cvet, jazzovska revija.

Trst

12.05 Plošč: 12.25 Tretja stran; 13.15 Juke box; 13.40 Pachchiro-jevi solisti; 14.25 Legende o Krasu.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 17.30, 19.15 — Poročila; 7.15 Jutranja glasba; 10.15 Vesela glasba; 10.35 Moravski pevski zbor; 11.00 Otroški kotiček; 11.15 Tipični slovenski ansambli; 11.30 Današnji pevci; 12.00 in 13.00 Glasba po željah; 13.40 Opera panorama; 15.00 Za oddih in raz-vedrilu; 15.45 Slov. narodne; 16.00 Za mlade poslušalce; 16.20 Luci-jan Marija Škerjanc; 17.00 Tretja stran; 17.15 Sekstet Anthony; 17.40 Pevci; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 19.00 Kitarist Antkins; 22.15 Al Cajola in njegove kitare; 22.35 Glasba za lahko noč.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poročila; 8.30 Jutranji pozdrav;

Radio Trst B

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila; 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Povepke treh rodov; 12.00 Iz slovenske folklore; 12.30 Za vsakega nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Glasovski do Ruso-Safred; 17.20 Glasba za vaš transistorski; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Violini; 18.45 Peripich; 18.55 Za vedro razpolo-ženje; 19.15 Glasba za vas — quiz oddaja; 19.35 Zvoki, ugašeni na temo; 20.00 Sport; 20.35 H. Purcell; «Didona in Eneja», opera; v odmoru: Opera, avtor in nje-gova doba; 21.55 Motiv, ki vam uga-ja; 22.30 R. Strauss: Till Eulenspiegel, simfonična pesnitev; 22.45 Crni cvet, jazzovska revija.

Il. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 — Poročila; 7.35 Jutranja glasba; 8.45 Poje Mimi Berte; 9.10 Elek-tronske orgle; 9.20 Dva glasova — dva stila; 9.40 Orkester Gallo; 9.55 Vesela glasba; 10.20 Ansam-bel Maria Pezzotte; 10.35 Detek-tivske uganke; 10.55 Plošč: 11.45 Skladbe za orkester; 12.00 Danes v glasbi; 14.05 Pevali; 14.45 Glas-bni tekstali; 15.00 Ital. zbori; 15.15 Vrtljak pesmi; 15.35 Kon-cert v miniaturo; 16.00 Razposajda; 17.35 Poljudna enoklopedia; 18.35 Enotni razred; 20.00 Joan Baez in Bob Dylan; 21.00 Nove angleške plošče; 21.40 N. Rotondo in nje-gov ansambel; 22.10 Glasba v večeru.

III. program

18.30 Tri Bachove fuge in tri poloneze; 18.45 Glasben pregled; 19.00 Grossjevi kvartet za godala; 19.15 Vskakovčni koncert; 20.30 Revija revij; 21.25 Vrtljake so-nata štev. 5; 21.50 Med pozitiviz-mom in idealizmom; 22.20 Glasba danes.

Slovenija

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 — Poročila; 8.05 Glasbena

matineja: 8.55 Radijska šola: Gi-bajoca in mirujoča telesa; 9.25 Narodne iz Bele krajine; 9.40 Glasbena šola Domžale; 10.15 Štirje bolgarski operni pevci; 11.00 Turistični napotki za tujce; 11.05 Majhen dopoldanski koncert; 12.05 Ansambel M. Vitka in brat-ov Pleško; 12.30 Kmetijski na-sveti; 12.40 Sistična koncertna glasba; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 M. Vodopivec: Deček in murn; 14.25 Jug. lahka orkestral-na glasba; 15.20 Zabavni inter-mezzo; 15.40 V terek na svidenje; 16.00 Vsk dan za vas; 17.05 Or-kestralni koncert; 18.00 Ak-tualnosti doma in po svetu; 18.15 Radio Maribor; 18.50 Na medna-rodni križpotji; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razgled-nice; 20.00 Zbor «Svetozar Mar-kovič»; 22.00 Radijska igra: L. Suhadolc: «Dobri divji mo-21.20 Pesem godal; 21.35 Iz fono-teke radia Koper; 22.15 Jug. glas-bena tribuna v Opotji; 23.05 Plesna glasba.

Ital. televizija

17.30 Dnevnik; 17.45 Spored za najmlajše; 18.45 Simf. koncert; 19.45 Športne vest; in ital. kroni-ke; 20.30 Dnevnik; 21.00 Film «Il siluro della morte»; 22.30 Filmske kronike; 23.00 Dnevnik.

Iug. televizija

18.40 Hotulci, med njimi Prežih; 19.40 Svet na zaslono; 19.40 Ob-zornik; 20.00 Gospod predsednik, stop! — Ital. film; 21.50 Najboljše ni dovolj dobro — o mladinski knjižici; 22.30 Poročila.

